

NORRTÄLJE
KOMMUN

Januari 2012

Eget omhändertagande av toalettavfall

Torr toalettlösning - Latrinkompost

Innehåll

Att själv ta hand om toalettavfallet.....	1
Anmälan och beslut	
Avgift för handläggning av anmälan	
Vid ansökan om bygglov	
Latrinabonnemanget upphör då anläggningen är klar att tas i bruk	
Latrinkompost.....	2 - 3
Det är viktigt att du anordnar en godkänd kompost	
Kompostens konstruktionskrav	
Kompostens volymkrav	
Samkompostering av toalettavfall och nedbrytbart hushållsavfall	
Så här placerar du komposten	
Olika konstruktioner av latrinkompost	
Torr toalettlösning.....	4
Torrtoalett finns i olika konstruktioner	
Viktigt att tänka på vid val av toalett	
Placering av toaletten	
Hantera avfallet enligt kommunens krav	
Följ installationsbeskrivningen för bästa resultat	
Olika konstruktioner på torrtoalett.....	5 - 7
Förbränningstoilet	
Urinseparerande förtorkningstoilet	
Stor förmultningstoilet, så kallad Multrum	
Liten förmultningstoilet	
Förtorkningstoilet	
Paketeringstoilet	
Frystoilet	
Utedass	
Övrig information.....	8
Om du vill samkompostera i efterhand	
Komposttaxa innebär en lägre sophämningsavgift	
Kompostering av enbart hushållsavfall	
Olika avfall – olika krav.....	9

Att själv ta hand om toalettavfallet

Planerar du torr toalettlösning vid nybyggnation eller idag har latrinhämtning, kan du lämna in en anmälan om att själv ta hand om toalettavfallet.

Om du själv vill ta hand om avfallet

Att själv ta hand om toalettavfallet innebär att du anordnar någon typ av torr toalettlösning och/eller latrinkompost. På sidorna 2-7 finns information om vilka krav som gäller i Norrtälje kommun vid anordnande av latrinkompost och/eller installation av torrtoalett.

Anmälan och beslut

Enligt miljöbalken och Norrtälje kommuns lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön, krävs ett beslut från Bygg- och miljönämnden för att själv ta hand om det toalettavfall som uppkommer på fastigheten. Anmälan ska göras på blankett som finns på kommunens webbplats. Invänta ett skriftligt beslut innan du införskaffar en torrtoalett och/eller anordnar en latrinkompost.

norrtaelje.se/blanketter

Avgift för handläggning av anmälan

Bygg- och miljönämnden tar ut en avgift för handläggning av din anmälan. För år 2012 är avgiften 1170 kronor. Om din anmälan inkommer samtidigt med en ansökan om avloppsanläggning för BDT-vatten (bad-, disk- och tvättvatten), tar vi endast ut avgift för handläggning av avloppsanläggningen enligt fastställd taxa. En förutsättning är att din anmälan om eget omhändertagande av toalettavfall är komplett då den inkommer.

Vid ansökan om bygglov

Om du ska ansöka om bygglov och din byggnation även medför anordnande/installation av torr toalettlösning/latrinkompost, eller ändring av befintlig anläggning, ska anmälan om eget omhändertagande av toalettavfall (torr toalettlösning/latrinkompost) lämnas in samtidigt med ansökan om bygglov. Detta för att dina ärenden ska samordnas i handläggningen.

Latrinabonnemanget upphör då anläggningen är klar att tas i bruk

Tillsammans med beslutet får du blanketten Anmälan om färdigställd anläggning. Blanketten fyller du i och lämnar in till Bygg- och miljökontoret då toaletten/komposten är på plats och klar att tas i bruk. När blanketten inkommer meddelas kommunens renhållningsenhet att fastighetens latrinabonnemang ska upphöra.

Latrinkompost

I en latrinkompost komposteras toalettavfallet från utedasset eller torrtoaletten. Det förmultnade avfallet används med fördel som jordförbättringsmedel i trädgården.

Det är viktigt att du anordnar en godkänd kompost

För att en latrinkompost ska godkännas av Bygg- och miljönämnden ska den uppfylla nedanstående konstruktions- och volymkrav. En fylld behållare måste vila (hygieniseras) minst ett år innan materialet används som jordförbättring. Gräv aldrig ner ofullständigt komposterad latrin.

Kompostens konstruktionskrav

- Komposten ska vara utförd i tåligt material, undvik impregnerat virke då det kan påverka komposteringsprocessen.
- Komposten ska ha ett tätslutande lock av plast, plåt eller annat tätt material så att inte regn- eller smältvatten kommer in i behållaren. Locket ska vara större än behållaren/kärlet så att en droppkant fås.
- Komposten ska vara ventilerad. Ventilationen ska förses med insektsnät samt vara placerad så att inte regn- eller smältvatten kommer in i behållaren.
- Komposten ska vara tät så att fåglar, råttor/möss eller flugor ej kan ta sig in eller att läckage uppstår. Det är viktigt att botten är **helt tät**.
- Komposten ska bestå av två från varandra separerade behållare eller vara tvådelad. Är den tvådelad ska även skiljeväggen vara tät.

Kompostens volymkrav

Vid beräkning av kompostens volym utgår du i från behållarens innermått.

FRITIDSBOENDE	PERMANENTBOENDE
<p>Latrinkompostering 2 stycken behållare/fack rymmande 350 L per styck. Den sammanlagda volymen ska dvs. vara minst 700 L.</p> <p>Samkompostering 2 stycken behållare/fack rymmande 500 L per styck. Den sammanlagda volymen ska dvs. vara minst 1 000 L.</p>	<p>Latrinkompostering 2 stycken behållare/fack rymmande 680 L per styck eller 3 stycken behållare á 500 L per styck. Den sammanlagda volymen ska dvs. vara minst 1 360 L.</p> <p>Samkompostering 2 stycken behållare/fack rymmande 750 L per styck eller 3 stycken behållare á 500 L per styck. Den sammanlagda volymen ska dvs. vara minst 1 500 L.</p>

Samkompostering av toalett- och hushållsavfall

Om du vill kompostera toalettavfallet och allt nedbrytbart hushållsavfall tillsammans, dvs. samkompostera, ska komposten ha en större volym än om enbart toalettavfallet ska komposteras. Även om samkompostering inte skulle vara aktuellt vid anmälningstillfället rekommenderas att redan vid införskaffande av kompost välja/bygga en med volym godkänd för samkompostering, för eventuellt framtida önskemål. Vid samkompostering får du reducerad sophämningsavgift, så kallad Komposttaxa, se sidan 8.

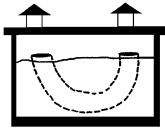
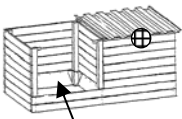
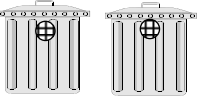
Så här placerar du komposten

- Ovan mark på den egna tomten, komposten ska inte grävas ner.
- I bekvämt avstånd till toalettutrymmet.
- Lättåtkomlig vintertid.
- Ej närmare tomtgräns än 4,5 meter.
- Ej för nära vattentäcker. Avståndet bör vara minst 20 meter. Om vattentäkten ligger nedströms kan avståndet behöva vara längre.
- Tänk på att kompostering kräver mer plats än vad behållaren/arna tar. Ett kärl/torrt förvaringsutrymme för strömedel är bra att ha nära till hands samt att det krävs lite extra svängrum då behållarna ska tömmas.

Olika konstruktioner av latrinkompost

En latrinkompost kan köpas i handeln. Du kan hitta dem i exempelvis välsorterade varu- hus och vitvaruhus, byggmarknader och brädgårdar. Förväxla inte en latrinkompost med en hushållskompost som inte alla gånger har en helt tät botten.

Du kan även bygga en kompost själv eller omarbeta ett lämpligt kärl så att det uppfyller volym- och konstruktionskraven på föregående sida. Nedan finns förslag på egen konstruktion av latrinkompost.

<p style="text-align: center;">1 Exempel i betong</p> <p>Betongringar finns att köpa både med och utan botten och i olika storlekar.</p> <p>En perforerad slang, som tillför syre till kompostmassan, kan med fördel placeras i komposten (ej ett krav).</p>	<p style="text-align: center;">2 Exempel i trä</p> <p>Botten kläs med tätt och tåligt material, exempelvis armerad plast eller tjock gummiduk så att två kar bildas som är ca 20 cm djupa.</p>	<p style="text-align: center;">3 Exempel på kärl/behållare som omarbetats</p> <p>Behållaren/kärlet ska vara tåligt och stadigt.</p> <p>Undvik för höga behållare/kärl då det kan försvåra hanteringen vid omrörning och tömning.</p>
--	--	--

Vid egen hantering av toalettavfall är det viktigt att omhändertagandet sker på ett sådant sätt att olägenhet för människors hälsa och miljön inte uppstår.

Torr toalettlösning

En torrtoalett är ett miljövänligare alternativ än en vattentoalett. Förmultnat avfall kan med fördel användas som jordförbättringsmedel i trädgården.

Torrtoalett finns i olika konstruktioner

I handeln finns olika konstruktioner på torrtoaletter. De säljs i bland annat välsorterade varuhus, vitvaruhus och VVS-butiker. Avfallet förmultnar inte i alla torrtoaletter. Vissa toaletter måste därför kompletteras med en latrinkompost. På sidorna 5-7 finns information om olika konstruktioner och vilka krav som gäller i Norrtälje kommun. Information om torra toalettlösningar finns även på avloppsguidens webbplats. avloppsguiden.se

Viktigt att tänka på vid val av toalett

- Vilka ingrepp som är möjliga att göra i huset.
- Om toaletten ska kompletteras med en latrinkompost.
- Hur mycket intresse och arbete man är beredd att lägga ner på toalettens skötsel.

Placering av toaletten

Enligt Boverkets författningssamling 1998:38, 3:333 torrklosett o.d. står: ”Utrymme för behållare till klosett får inte placeras så att fekalier eller urin måste transporteras genom utrymmen där personer vistas mer än tillfälligt eller där livsmedel hanteras. Utrymme för behållare till klosett ska placeras och utformas så att bortforsling av behållare underlättas samt så att säkerhet, god hygien och god arbetsmiljö erhålls”.

Hantera avfallet enligt kommunens krav

Med toaletten följer ofta en produktbeskrivning med anvisning om hur avfallet ska/kan omhändertas. Observera att avfallet alltid ska, oavsett vad som framgår i produktbeskrivningen, omhändertas enligt Norrtälje kommuns krav. Kraven för de olika toalett-konstruktionerna beskrivs på kommande sidor

Följ installationsbeskrivningen för bästa resultat

Ventilationen är viktig för att undvika luktproblem. Ventilationsskorstenen ska vara tillräckligt hög, det vill säga över taknock, så att dålig lukt inte slår ner i anslutning till huset. Det är viktigt att ventilationsskorstenen isoleras så att inte kondensvatten belastar toaletten.

Om du planerar att avleda toalettens ventilationsrör till befintlig skorsten bör du först kontakta skorstensfejarmästaren.

Vid egen hantering av toalettavfall är det viktigt att omhändertagandet sker på ett sådant sätt att olägenhet för människors hälsa och miljön inte uppstår.

Olika konstruktioner på toalett

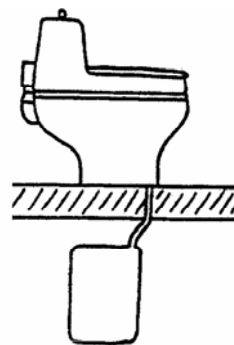
De krav som nedan anges för respektive konstruktion av torrtoalett gäller för ett fritidsboende. Kontakta Bygg- och miljökontoret för information om vilka krav som gäller vid ett permanentboende.

① Förbränningstoalett

I en förbränningstoalett förbränns toalettavfallet vid hög temperatur. Askkan behöver inte komposteras utan kan spridas direkt i trädgården.

② Urinseparerande förtorkningstoalett

En urinseparerande förtorkningstoalett är utformad så att urinen och fekalerna separeras i toaletten. Urinen avleds från toaletten till separat behållare (dunk eller dylikt). Det fasta avfallet samlas upp i toalettens behållare. Avfallet komposteras inte till mull i toaletten.

Kommunens krav

1. Spolvatten får inte anslutas till toaletten
2. Toaletten måste kompletteras med en godkänd latrinkompost för kompostering av avfallet, se sidan 2.

Hantering av urinen från toaletten

I Norrtälje kommun är det **inte** tillåtet att:

- Avleda urinen från toaletten till bad-, disk- och tvättvattenavlopp utan tillstånd.
- Avleda urinen från toaletten till markinfiltration, stenkista eller sandbädd.

Urinen kan vid ett fritidsboende omhändertas på följande sätt:

- Urinen kan komposteras tillsammans med det fasta avfallet i latrinkomposten. Urinen ska inte spädas med vatten.
- Urinen kan samlas i slutna tank som töms via Norrtälje kommuns renhållningsenhet.
- Urinen kan, under nedanstående förutsättningar, spridas i trädgården.

Rekommendationer för spridning av mindre mängd urin

För privatpersoner med lämpliga tomter kan urin användas som gödningsmedel i trädgården. Spridning av urin kan också vara ett bra komplement till kompostering då stora mängder urin kan göra latrinkomposten för blöt.

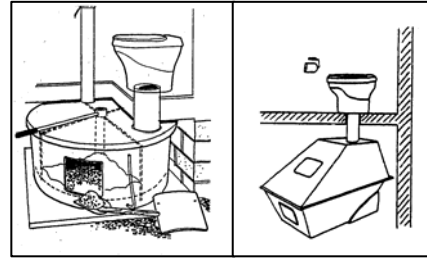
För enskilt bruk är det inte nödvändigt att mellanlagra eller späda urinen med vatten innan den används i trädgården men det kan vara nödvändigt att eftervattna eller mylla ner urinen för att undvika dålig lukt. Ur vattenbesparingssynpunkt bör eftervattning ske med regnvatten. Med fördel sprids urinen innan regnväder.

Urin kan endast spridas i trädgården under växtsäsongen. Övrig tid på året ska urinen mellanlagras i slutet kärl eller komposteras i godkänd latrinkompost, se sidan 2.

Stora mängder urin som sprids på en liten yta eller på områden utan lämplig växtlighet, kan ge negativa effekter på växtlighet och grundvatten samt bidra till övergödning. Magra skogs-, bergs- och stenområden är ej lämpliga för spridning av urin.

③ Stor förmultningstolett, så kallad Multrum

En stor förmultningstolett har avfallsbehållaren placerad under eller utanför toalettutrymmet. Dessa toaletter rekommenderas till permanentboende och fritidsboende med mer än fyra hushållsmedlemmar, då de är mindre känsliga för överbelastning. Om önskemålet är att komposteringsprocessen ska fortgå året runt måste behållaren vara el-uppvärmd, eller placeras i ett uppvärmt utrymme. Avfallet komposteras till mull i avfallsbehållaren med hjälp av syre, värme och rätt fukthalt.

Avfallsbehållaren finns i olika utföranden. Kontakta återförsäljare/tillverkare för information om en modell som passar just ditt hus.

Avfallsbehållarens volym

Toalettens avfallsbehållare finns i olika storlekar. Avfallsbehållarens storlek, antal personer som ska nyttja anläggningen samt om utrymmet för behållaren är uppvärmt eller inte, är avgörande om toaletten:

- kan godkännas för samkompostering av toalett- och hushållsavfall, eller
- måste kompletteras med en latrinkompost, se sidan 2.

Kommunens krav

Kontakta Bygg- och miljökontorets miljö- och hälsoskydds-enhet för information om vilka krav som gäller vid fritidsboende och permanentboende.

Med urinseparering

Toaletten finns även med urinseparering/opsamling av kompostvätska. För hantering av urin från toaletten gäller samma regler som för en urinseparerande toalett, se sidan 5.

④ Liten förmultningstolett

En liten förmultningstolett är el-ansluten och har, till skillnad från en stor förmultningstolett, hela toalettanläggningen placerad i toalettutrymmet. Avfallet komposteras till mull i toaletten med hjälp av syre, värme och rätt fukthalt. En toalett som har ett värmeelement i toaletten, för avdunstning av urinen, är inte en förmultningstolett utan en förtorkningstolett, se nästa sida.

Kommunens krav

1. Spolvatten får inte anslutas till toaletten.
2. Innan mulen är färdig att användas i trädgården måste den efterkomposteras (hygieniseras) i minst sex månader. Efterkomposteringen sker utomhus, antingen i de behållare som medföljer toaletten, eller i annan tät behållare som försetts med tätslutande lock och ventilation med insektsnät. Efterkompostens storlek får anpassas efter avfallsmängden.

Kommunens rekommendationer

Denna toalett har begränsad kapacitet. Bygg- och miljönämnden kräver inte, men rekommenderar att du kompletterar toaletten med en latrinkompost godkänd för samkompostering, se sidan 2. Du kan då efterkompostera toalettavfallet i komposten tillsammans med hushållets allt nedbrytbart avfall, det vill säga samkompostera. Vid samkompostering får du reducerad sophämningsavgift så kallad Komposttaxa. Mer information om Komposttaxa finns på sidan 8.

⑤ Förtorkningstoalett

En förtorkningstoalett är i princip utseendemässigt en modernare variant av ett utedass, det vill säga avfallet komposteras inte till mull i toaletten.

Kommunens krav

1. Toaletten måste kompletteras med en godkänd latrinkompost för kompostering av avfallet till mull, se sidan 2.
2. Spolvatten får inte anslutas till toaletten.

⑥ Paketeringstoalett

Toaletten paketerar automatiskt avfallet i påsar i toaletten. Avfallet komposteras inte i toaletten.

Kommunens krav

1. Avfallspåsarna ska vara av biologiskt nedbrytbart material.
2. Toaletten måste kompletteras med en godkänd latrinkompost för kompostering av avfallet till mull, se sidan 2.
3. Spolvatten får inte anslutas till toaletten.

⑦ Frystoalett

Frystoaletten fungerar i princip som en frysbox, det vill säga, avfallet fryses ner i en behållare i toaletten. Avfallet komposteras inte i toaletten.

Kommunens krav

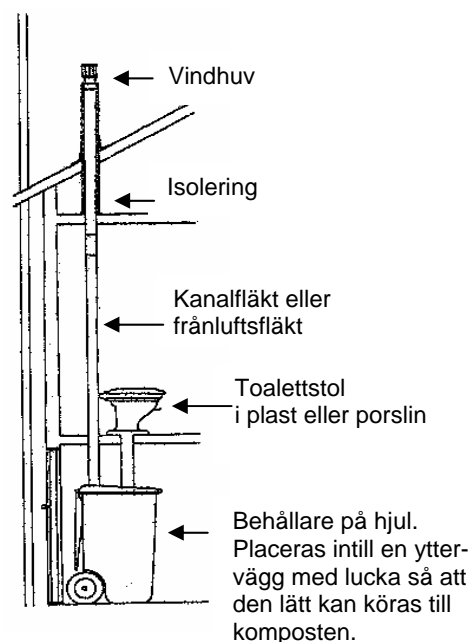
1. Toaletten måste kompletteras med en godkänd latrinkompost för kompostering av avfallet till mull, se sidan 2.
2. Spolvatten får inte anslutas till toaletten.

⑧ Utedass

Den billigaste och mest miljövänliga lösningen på toalettfrågan är fortfarande det "gamla hederliga torr-dasset" (utedass). Ett utedass kan mycket väl anordnas inomhus med god ventilation, möjlighet till handtvätt samt toalettstol i plast eller porslin.

Avfallsbehållaren placeras under toalettutrymmet. Avfallet töms i en latrinkompost för kompostering tillsammans med hushållets nedbrytbara avfall, det vill säga samkomposteras.

Detta är alltjämt en bra, miljövänlig och billig lösning på toalettfrågan. Du slipper bekymra dig för reservdelar till toaletten, elavbrott eller överbelastning av toaletten. Du spar in kostnaden för latrinhämtning, får en lägre sophämningsavgift, det vill säga Kompost-taxa, samtidigt som du får en användbar, näringsrik slutprodukt, kompostmull till trädgården.

Ventilationsröret går från behållaren upp över taknocken och kan kopplas till en eldriven fläkt.

Övrig information

Om du vill samkompostera i efterhand

Har du sedan tidigare ett beslut om kompostering av enbart toalettavfall, det vill säga latrinkompostering, kan det kompletteras upp till att gälla för samkompostering. En förutsättning är att anläggningen uppfyller volymkravet för samkompostering. Kontakta Bygg- och miljökontoret om detta skulle bli aktuellt.

Om du vill samkompostera i efterhand och den befintliga anläggningen inte uppfyller volymkravet, ska du inkomma med en ny anmälan. I anmälan ska du redovisa, förutom den befintliga anläggningen, även den behållare du avser komplettera med för att uppnå volymkravet som gäller för samkompostering. För denna handläggning uttas en avgift då den kompletterande behållaren ska godkännas och ett nytt beslut utfärdas. Information om avgift för handläggning av anmälan finns på sidan 1.

Komposttaxa innebär en lägre sophämningsavgift

Vid samkompostering av toalettavfall och allt nedbrytbart hushållsavfall får du lägre sophämningsavgift, så kallad Komposttaxa.

Information om de olika sophämningsabonnemang som erbjuds finns på kommunens webbplats. Informationen lämnas även av Kontaktcenter, se kontaktuppgifter nedan.
norrstalje.se/avfall

Kompostering av enbart hushållsavfall

Abonnemanget Komposttaxa medges även vid kompostering av enbart hushållsavfall. En förutsättning är att komposten uppfyller Bygg- och miljönämndens riktlinjer för hushållskompost. Konstruktions- och volymkraven för en latrinkompost och en hushållskompost skiljer sig från varandra. Blankett för anmälan, riktlinjer och enkel byggbeskrivning, på egen konstruktion, finns på kommunens webbplats. Du kan även beställa dessa via kommunens Kontaktcenter, se kontaktuppgifter nedan.
norrstalje.se/avfall

För mer information

Önskar du mer information är du välkommen att kontakta Kontaktcenter, telefon 0176-746 77.
E-post: kontaktcenter@norrstalje.se

På kommunens webbplats finns kontaktuppgifter till Bygg- och miljökontorets handläggare i miljö- och hälsoskyddsenshet.
norrstalje.se/bom

Olika avfall – olika krav

Kompostering av enbart trädgårdsavfall

Ingen anmälan krävs

För att kompostera enbart trädgårdsavfall på fastigheten behövs ingen anmälan lämnas in till kommunen. Komposteringen ska ske så att inte olägenhet för människors hälsa och miljön uppstår.

Kompostering av enbart nedbrytbart hushållsavfall

En anmälan krävs - anmälan är avgiftsfri

En anmälan inlämnas till renhållningsenheten när komposten står på plats och är klar att tas i bruk. Komposten ska uppfylla Bygg- och miljönämndens riktlinjer för att en reducerad sophämningsavgift, så kallad Komposttaxa, ska medges.

Kompostering av toalettavfall

En anmälan krävs - anmälan är avgiftsbelagd

En anmälan inlämnas till Bygg- och miljönämnden innan toaletten/komposten installeras/anordnas. Toaletten/komposten ska uppfylla Bygg- och miljönämndens krav för att latrinhämtningen och dess avgift ska upphöra på fastigheten.

Samkompostering av toalett-, hushålls- och trädgårdsavfall i samma behållare

En anmälan krävs - anmälan är avgiftsbelagd

En anmälan inlämnas till Bygg- och miljönämnden innan toaletten/komposten installeras/anordnas. Toaletten/komposten ska uppfylla Bygg- och miljönämndens krav för att latrinhämtningen och dess avgift ska upphöra samt reducerad sophämningsavgift, så kallad Komposttaxa, ska medges.

Eget omhändertagande av toalettavfall

Torr toalettlösning - Latrinkompost

Bygg- och miljökontoret
Box 808
761 28 Norrtälje
Besöksadress: Estunavägen 14, Norrtälje

Telefon: 0176 - 710 00
E-post: bygg.miljonamnden@norrtalje.se
norrtalje.se